

UCHWAŁA NR 222/1446/10
ZARZĄDU POWIATU W PODDĘBICACH
z dnia 6 października 2010 r.

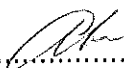
w sprawie zaopiniowania projektu
„Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z
perspektywą do roku 2017” wraz z projektem „Planu Gospodarki Odpadami
dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017”

Na podstawie art. 17 ust. 2, pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008, Nr 25, poz. 150, Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 171, poz. 1056, Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 20, poz. 106, Nr 79, poz. 666, Nr 130, poz. 1070 i Nr 215, poz. 1664 oraz z 2010 r. Nr 21, poz. 104, Nr 28, poz. 145, Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804) oraz art. 14 ust. 7, pkt 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 i Nr 88, poz. 587, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 i Nr 223, poz. 1464, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 79, poz. 666 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 145), Zarząd Powiatu w Poddębicach uchwala, co następuje:

§1. Opiniuje pozytywnie projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017” wraz z projektem „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017”

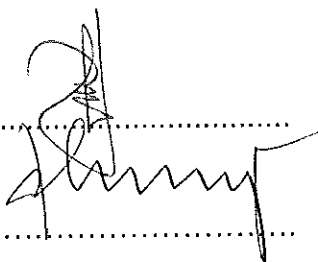
§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Stanisław Olas – Przewodniczący Zarządu

.....

Członkowie Zarządu:

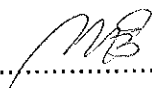
Danuta Pecyna

.....

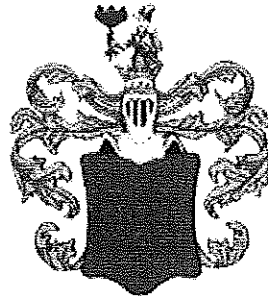
Ryszard Balcerzak

.....

Małgorzata Komajda

.....

Wójt Gminy Dalików

**„Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Dalików
na lata 2010-2013
z perspektywą do roku 2017”**

Projekt

Naczelnik Wydziału Rolnictwa,
Leśnictwa i Ochrony Środowiska

Agnieszka Gostawska
Agnieszka Gostawska

Dalików, 2010 r.

4. Najważniejsze kierunki ochrony środowiska w gminie Dalików

4.1. Główne zagrożenia środowiska - podsumowanie

Zagrożenia środowiska mogą mieć charakter naturalny lub antropogeniczny. Rodzaj i intensywność zagrożeń jest ściśle związana ze specyfiką danego obszaru, tj. rozwojem gospodarczym w powiązaniu z warunkami fizyczno - geograficznymi.

Zagrożenia naturalne

Zagrożenia pochodzenia naturalnego (wichury, nawałne opady, gradobicia, powódzie) nie występują z częstotliwością, wymagającą podjęcia specjalnych działań zapobiegawczych. Główne zagrożenie naturalne na terenie gminy Dalików dotyczy nadmiernego zakwaszenia i zubożenia gleb w m.in. fosfor, magnez, potas.

Zagrożenia antropogeniczne

Zagrożenia antropogeniczne dla środowiska naturalnego wynikają z działalności człowieka i związane są z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców gminy.

Mieszkalnictwo

Jednym z zagrożeń środowiska związanym z bytowaniem ludności stanowi odprowadzanie niewystarczająco oczyszczonych ścieków. Problem stanowi również niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej. Większość jednostek osadniczych na terenie gminy nie ma układów kanalizacji sanitarnej, a ścieki bytowo-gospodarcze z budynków indywidualnych odprowadzane są głównie do zbiorników bezodpływowych (szamb). Brak sieci kanalizacyjnej i systemów oczyszczania ścieków stwarza problem nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych, które trafiają do wód lub do ziemi. Rozbudowy wymaga również system zbierania, oczyszczania i odprowadzania wód opadowych.

Kolejne zagrożenie stanowi niska emisja zanieczyszczeń powietrza, co znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki i pyłu w sezonie grzewczym. Problem niskiej emisji związany jest z wykorzystywaniem węgla jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych z indywidualnych systemów grzewczych.

System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla środowiska głównie z tytułu transportu drogowego, a więc emisja spalin, generowanie hałasu, degradacja walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto drogi są też potencjalnym źródłem zanieczyszczenia ropopochodnymi pasów terenów położonych wzdłuż dróg. Największe zagrożenie hałasem i emisją spalin na terenie gminy występuje wzdłuż autostrady A2, drogi krajowej nr 72 oraz powiatowych.

Wiele dróg wymaga gruntownych remontów nawierzchni, wskazany jest również rozwój sieci ścieżek rowerowych.

Przemysł

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych większych zakładów przemysłowych. Potencjalne zagrożenie dla jakości powietrza atmosferycznego stanowią przemysłowe zanieczyszczenia transgraniczne z obszarów sąsiednich – Konina i Łodzi.

Eksploracja kopalin

Eksploracja surowców – głównie piasku i żwiru, powoduje przekształcenia powierzchni ziemi. Pozyskiwanie tych materiałów powoduje lokalne zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane oraz zdegradowane) i zniszczenia warstwy glebowej, a także ułatwionej infiltracji zanieczyszczeń do wód gruntowych.

Obszary i tereny górnicze nieeksploatowane muszą zostać poddane rekultywacji.

Gospodarka odpadami

Niekorzystne oddziaływania na środowisko przyrodnicze wywierają również odpady, porzucane na dzikich wysypiskach. Bieżące likwidowanie tych wysypisk, rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych, egzekwowanie obowiązku oddawania posiadanych odpadów firmom posiadającym wymagane zezwolenia na zbiórkę i transport odpadów, zorganizowanie i wdrożenie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, opon, sprzętu agd i rtv powinno przyczynić się do eliminowania zagrożeń środowiska odpadami.

Rolnictwo

Jest źródłem odpadów niebezpiecznych (pozostałości po środkach ochrony roślin), zanieczyszczeń obszarowych związanych z niewłaściwą gospodarką nawozami mineralnymi oraz zanieczyszczeń z niewłaściwego przechowywania nawozów naturalnych i sianokiszzonek. Zanieczyszczenia z rolnictwa stanowią zagrożenie związkami biogennymi dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Na terenie gminy Dalików rolnictwo odgrywa znaczącą rolę ze względu na stosunkowo wysoki odsetek gruntów rolnych w ogólnej powierzchni terenu.

4.2. Priorytety ochrony środowiska

W oparciu o diagnozę stanu środowiska oraz zagrożenia środowiska zdefiniowano najważniejsze priorytety ochrony środowiska w gminie Dalików.

W zakresie ochrony przyrody:

- Ochrona obszarów cennych przyrodniczo;
- Zachowanie oraz powiększanie istniejących powierzchni leśnych;
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

W zakresie ochrony wód:

- Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków;
- Modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków;
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia ludności w wodę;
- Poprawa jakości wód powierzchniowych;
- Racjonalne gospodarowanie i ochrona zasobów wód podziemnych.

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- Zmniejszenie emisji niskiej;
- Stosowanie energooszczędnych technologii i termomodernizacja budynków;
- Zmniejszenie emisji komunikacyjnej;
- Wdrażanie alternatywnych źródeł energii.

W zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem jonizującym:

- Zmniejszenie negatywnego oddziaływania hałasu komunikacyjnego na człowieka i środowisko;
- Rozpoznanie terenów zagrożonych niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym;

W zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- Zapewnienie dotrzymania standardów jakości gleb na terenie gminy;
- Prowadzenie okresowych badań jakości gleby;
- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

W zakresie edukacji ekologicznej:

- Kontynuacja edukacji ekologicznej mieszkańców;
- Wspieranie programów i ekologicznych przedsięwzięć szkół i przedszkoli.

5. Strategia ochrony środowiska do roku 2017

5.1. Wprowadzenie

Proces planowania strategicznego i operacyjnego polega na znalezieniu odpowiedzi na trzy podstawowe pytania:

- gdzie jesteśmy?
- gdzie chcemy się znaleźć?
- w jaki sposób chcemy to zrobić?

Odpowiedzi na pierwsze dwa pytania nakreślają ramy procesu planowania strategicznego, natomiast odpowiedź na trzecie pytanie definiuje zakres planowania operacyjnego. Planowanie strategiczne określa długoterminową wizję i misję gminy oraz wyznacza cele strategiczne. Planowanie operacyjne transformuje cele strategiczne na realne zadania, których wykonanie zbliży do osiągnięcia celów strategicznych.

W celu opracowania dokumentów strategicznych przyjmuje się na ogół trójstopniową hierarchię celów: cel nadrzędny, cele systemowe, kierunki działań.

Na proces planowania nakładają się również uwarunkowania wynikające z istniejących programów sektorowych, planów i programów wyższego szczebla.

Formułowane cele i zadania są pochodną obecnego stanu i zagrożeń środowiska na terenie gminy. Specyfika przeważającej działalności gospodarczej oraz charakterystyka funkcjonalna gminy warunkuje kierunki działań i zadania jakie należy wykonać aby we właściwy sposób przeciwdziałać degradacji środowiska, dążyć do poprawy jego stanu, a tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

5.2. Cel nadrzędny

W przypadku gminy Dalików cel nadrzędny został zdefiniowany jako:

„Trwały rozwój gospodarczy oraz poprawa warunków życia mieszkańców gminy z poszanowaniem zasobów środowiska naturalnego”

5.3. Cele systemowe

Cele systemowe wyznaczają stan jaki należy osiągnąć w horyzoncie czasowym 8-10 lat. Cele systemowe są identyfikowane na podstawie analizy obszarów problemowych występujących na danym terenie. W przypadku tym stan negatywny zostaje przekształcony na stan pozytywny. Cele systemowe powinny charakteryzować się tym, że są: specyficzne, mierzalne, akceptowalne, realistyczne i terminowe.

Na poszczególne cele systemowe składają się kierunki działań, a w ramach tych konkretne zadania, poprzez które cele te będą realizowane. Zadania podzielono na krótkoterminowe, czyli takie które przewidziano do realizacji w latach 2010 – 2013 oraz zadania długoterminowe - przewidziane do realizacji do roku 2017.

W harmonogramie działań na lata 2010-2013 (Rozdział 7) ujęto poszczególne zadania niezbędne do osiągnięcia założonych celów, wraz z szacunkowymi kosztami realizacji zadania w poszczególnych latach, potencjalnymi źródłami finansowania zadania, jednostką odpowiedzialną za realizację oraz wskaźnikiem monitoringu wykonania zadania.

5.3.1. Zasoby przyrody

Cel systemowy:

Ochrona i wzrost bioróżnorodności

Kierunki działań:

1) Rozwój systemu ochrony przyrody

Zadania krótkoterminowe:

- Ustanowienie projektowanego Pęczniewsko-Grotnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu
- Rozpoznanie wartościowych obiektów przyrodniczych oraz miejsc cennych przyrodniczo w celu ustanowienia nowych obiektów cennych przyrodniczo, w tym pomników przyrody i użytków ekologicznych

Zadania długoterminowe:

- Ustanowienie nowych obszarów ochrony przyrody.

Objęcie prawną ochroną wartościowych obiektów i obszarów ma na celu: utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin i zwierząt wraz z ich siedliskami przez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu, kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody. Zadania te realizowane są poprzez wprowadzenie szeregu ograniczeń, zakazów i nakazów, których zakres uzależniony jest od formy ochrony prawnej oraz indywidualnych cech chronionego ekosystemu.

Występujące lokalnie na terenie gminy złoża torfów ze względu na małą miąższość podkładów torfowych oraz popielność powyżej 20% zaliczono do pozabilansowych. Ze względu na rolę torfów w bilansie wodnym i ich wysokie walory przyrodnicze należy te miejsca objąć aktywną ochroną, np. w formie użytków ekologicznych.

2) Ochrona i kształtowanie bioróżnorodności gminy

Zadania krótkoterminowe:

- Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego aspektów ochrony środowiska i przyrody
- Realizacja Planów Ochrony Przyrody na obszarach chronionych
- Inwentaryzacja przyrodnicza terenów wartościowych przyrodniczo
- Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych

Zadania długoterminowe:

- Zachowanie bioróżnorodności terenów rolniczych (śródpolnych zadrzewień, kęp oraz oczek wodnych stałych i okresowych)
- Zachowanie i ochrona istniejących zbiorników wodnych
- Ochrona bioróżnorodności dolin rzecznych
- Przestrzeganie okresów lęgowych ptaków przy pracach termomodernizacyjnych oraz minimalizacja skutków ograniczenia miejsc lęgowych

Wszystkie ciek i zbiorniki wodne, a także inne ekosystemy o charakterze zdeterminowanym przez wodę (źródlika, torfowiska, lasy lęgowe, łąki zalewowe, szuwały) to obiekty pełniące ważne role przyrodnicze m. in. jako ostoje bioróżnorodności, czy ciągi migracyjne. Dodatkowym

argumentem przemawiającym za ochroną tego typu ekosystemów jest ich wrażliwość na zmiany zachodzące w ich sąsiedztwie, szczególnie naruszanie stosunków hydrologicznych.

Szczególnie liczne dodatkowe korzyści występują w przypadku zachowania mało zmienionych rzek i ich dolin. Ochrona takich korytarzy ekologicznych, jak rzeki z ich dolinami zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miast i wsi położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu wód.

System ekologiczny gminy stanowią doliny rzek (Bełdówki, Kucinki, Zian-Gnidy, Zian) oraz cieków wraz z towarzyszącymi im terenami łąk i pastwisk, które tworzą korytarze ekologiczne, w naturalny sposób „przewietrzające” gminę. W celu ochrony systemów naturalnych, na powyższych obszarach należy wprowadzić zakaz zabudowy, zakaz składowania odpadów oraz eksploatacji surowców mineralnych, ograniczyć stosowanie w ramach gospodarki rolnej i leśnej środków chemicznych ochrony roślin, a przede wszystkim pozostawić ww. obszary jako tereny otwarte.

W ostatnich latach obserwuje się intensywne działania termomodernizacyjne. W ich efekcie zostaje ograniczona liczba miejsc gniazdowania ptaków pełniących ważne ogniwo w systemie przyrodniczym miasta. Prace termomodernizacyjne często prowadzone są w okresie lęgowym ptaków, co skutkuje wysoką śmiertelnością młodych osobników.

Realizacja Planów Ochrony Przyrody na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo przyczyni się w znacznym stopniu ochrony przed degradacją tych terenów.

Zadrzewienie i zakrzaczenia śródpolne spełniają w środowisku ważne funkcje: mikroklimatyczne, ochronne, biocenotyczne, produkcyjne i rekreacyjne. Stanowią one naturalny magazyn różnorodności biologicznej rolniczego środowiska, jak również są naturalnym korytarzem komunikacji pomiędzy różnymi ekosystemami. Zadrzewienia są źródłem życia i schronienia dla wielu gatunków owadów zapylających, a dobre zapylenie upraw rolniczych to zwyczajka plonów nawet o 50%. W zadrzewieniach żyje kilkaset gatunków zwierząt pasożytniczych i drapieżnych, które odgrywają poważną rolę w ograniczeniu liczby szkodników upraw rolnych. Zadrzewienia dostarczają miejsc schronienia i gniazdowania dla płazów, ptaków i ssaków. Zadrzewienia śródpolne spełniają szereg ważnych funkcji środowiskowych:

- przechwytyują zanieczyszczenia obszarowe,
- spełniają w krajobrazie rolniczym funkcję barier biogeochemicznych,
- ograniczają odpływ wody z gleby,
- wykazują korzystny wpływ na mikroklimat pól i łąk,
- hamują prędkość wiatru,
- wpływają na zwiększenie wilgotności powietrza w warstwie przygruntowej,
- ograniczają erozję wietrzną i wodną,
- stanowią ważny element kształtowania krajobrazu wiejskiego.

Jednym z najważniejszych instrumentów polityki zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich są tzw. programy rolnośrodowiskowe. Ich celem jest ochrona i kształtowanie środowiska na obszarach rolnych oraz łagodzenie negatywnych skutków środowiskowych gospodarki rolnej.

3) Zrównoważone użytkowanie kompleksów leśnych

Zadania krótkoterminowe:

- Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z uproszczonym planem urządzania lasu
- Edukacja ekologiczna wśród właścicieli lasów prywatnych, w celu prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej

Zadania długoterminowe:

- Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej

- Zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo i innych niż rolne

Zrównoważone użytkowanie lasów należy realizować poprzez gospodarkę leśną prowadzoną zgodnie z wymaganiami ochrony przyrody. Trwale zrównoważona gospodarka leśna, to działalność zmierzająca do ukształtowania takiej struktury lasów i wykorzystania ich w taki sposób i tempie, zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego i żywotności. Wszelkie zabiegi techniczno-leśne powinny uwzględniać konieczność zachowania bogactwa gatunkowego i strukturalnego lasu. Należy dążyć do renaturalizacji lasów silnie przekształconych gospodarką leśną, a ekosystemy zbliżone do naturalnych przynajmniej częściowo objąć ochroną bierną. Planując skład gatunkowy nowych drzewostanów należy uwzględniać skład gatunkowy zbiorowiska roślinnego stanowiącego potencjalną roślinność naturalną na odpowiednich siedliskach. Należy zachować powierzchnie leśne występujące na terenie miasta. Pełnią one funkcje rekreacyjne, klimatotwórcze i ochronne.

5.3.2. Zasoby wodne

Cel systemowy

Poprawa jakości wód powierzchniowych i minimalizacja zagrożeń dla i jakości zasobów wód podziemnych.

Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia

Kierunki działań:

1) Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych

Zadania krótkoterminowe:

- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (29 sztuk)
- Budowa zbiorczej oczyszczalni ścieków w Dalikowie, budowa kanalizacji oraz wymiana azbestowej sieci wodociągowej
- Budowa oczyszczalni wraz z kanalizacją w miejscowości Domaniew
- Prowadzenie rejestru przydomowych oczyszczalni ścieków
- Prowadzenie rejestru zbiorników bezodpływowych (szamb)
- Kontrola stanu technicznego (szczelności) szamb i umów na opróżnianie szamb
- Inwentaryzacja „dzikich” wysypisk odpadów komunalnych
- Kontrola i nadzór ujęć wód podziemnych na terenie gminy
- Edukacja rolników nt. optymalizacji stosowania nawozów, właściwego przechowywania nawozów naturalnych oraz w zakresie stosowania dobrych praktyk rolniczych

Zadania długoterminowe:

- Dalsza rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej
- Modernizacja systemu kanalizacyjnego i infrastruktury do oczyszczania ścieków
- Rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków
- Rejestr zbiorników bezodpływowych (szamb)
- Likwidacja nielegalnych zrzutów ścieków
- Likwidacja „dzikich” składowisk odpadów komunalnych

W celu ograniczenia niekontrolowanej emisji zanieczyszczeń do wód konieczna jest realizacja działań mających na celu rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy.

Na terenach o dużym stopniu rozproszenia zabudowy ze względów ekonomicznych uzasadniona jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

W celu kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych, a w przypadku przydomowych oczyszczalni ścieków częstotliwości i sposobu usuwania komunalnych osadów ściekowych gmina zobowiązana jest do prowadzenia ewidencji tych urządzeń. Rejestr ten pozwoli również na opracowanie ewentualnego planu rozwoju sieci kanalizacyjnej. Aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie gospodarki ściekami należy na bieżąco kontrolować stan techniczny szamb (szczelność) oraz egzekwować umowy na opróżnianie szamb.

Na jakość wód zasadniczy wpływ mają również zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł rolniczych. Wielkość dopływu zanieczyszczeń przedostających się poprzez spływy powierzchniowe z terenów użytkowanych rolniczo uzależniona jest od: sposobu zagospodarowania zlewni, intensywności nawożenia, przepuszczalności geologicznych utworów powierzchniowych i warunków meteorologicznych. Tą drogą do wód dostają się związki biogenne, środki ochrony roślin oraz wypłukiwane frakcje gleby. Poważnym zagrożeniem dla jakości wód jest niewłaściwe stosowanie nawozów naturalnych: gnojowicy i obornika, a także rolnicze wykorzystywanie ścieków i osadów ściekowych bez zachowania wymogów ochrony środowiska. Ograniczenie spływu azotu z pól do wód podziemnych i powierzchniowych można osiągnąć poprzez racjonalne dozowanie i limitowanie środków plonotwórczych na użytkach rolnych. Odpowiednie przechowywanie nawozów naturalnych chroni przed niekontrolowanym przedostawaniem się niebezpiecznych substancji do wód. Budowa szczelnych zbiorników na gnojówkę oraz uszczelnionych płyt obornikowych pozwoli na ograniczenie tego zagrożenia.

Zagrożenie dla wód podziemnych stanowią „dzikie” składowiska odpadów komunalnych. Istniejące „dzikie” wysypiska należy sukcesywnie likwidować i rekultywować. Powstawaniu „dzikich” składowisk odpadów będzie zapobiegać objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów.

2) Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi

Zadania krótkoterminowe:

- Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Zdrzychów
- Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej na stacje podnoszenia ciśnienia wraz z urządzeniami towarzyszącymi w miejscowości Gajówka
- Rozbudowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Wilków
- Realizacja Wojewódzkiego Programu Małej Retencji (budowa zbiornika w miejscowości Domaniew)

Zadania długoterminowe:

- Kontynuacja rozwoju i modernizacji sieci wodociągowej
- Minimalizacja wykorzystania wód podziemnych z ujęć własnych i wody wodociągowej do celów przemysłowych
- Realizacja Wojewódzkiego Programu Małej Retencji (budowa zbiornika Wilczyca)
- Zachowanie powierzchni istniejących zbiorników wodnych

Najistotniejszym przedsięwzięciem w zakresie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi stanowi rozbudowa systemu wodociągowego gminy.

Istotne znaczenie mają działania związane z optymalizacją zużycia wody, zarówno do celów bytowych, jak i gospodarczych. Optymalizacja zużycia wody będzie prowadzona poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle oraz wprowadzanie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników. Racjonalne gospodarowanie wodami w zakładach przemysłowych powinno również polegać na eliminowaniu

poboru wód podziemnych i wykorzystywania wody pitnej dla celów przemysłowych (z wyłączeniem przemysłu spożywczego).

Mała retencja stanowi skuteczny sposób zapobiegania skutkom suszy hydrologicznej. Utrzymanie powierzchni istniejących zbiorników wodnych pozwoli na zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych. Na terenach zurbanizowanych wody opadowe nie są właściwie zagospodarowywane i są odprowadzane często bez podczyszczania do wód lub do ziemi. Należy dążyć do zatrzymania i zagospodarowania wód opadowych poprzez tworzenie nowych zbiorników małej retencji oraz wprowadzanie rozwiązań architektonicznych (np. zielone dachy) umożliwiających wykorzystanie wód opadowych na obszarach zurbanizowanych.

Gmina Dalików znajduje się w strefie II, czyli w strefie o dużych potrzebach rozwoju małej retencji, gdzie występują korzystniejsze warunki klimatyczne, lecz duże są potrzeby rolnictwa, gospodarki komunalnej i przemysłu wodochłonnego. Na terenie gminy konieczne jest wprowadzenie założeń Wojewódzkiego Programu Małej Retencji, który na terenie gminy przewiduje budowę zbiornika w miejscowości Domaniew o powierzchni 3 hektarów, średniej głębokości 1,5 metra i pojemności 45 tysięcy m³ oraz budowę zbiornika Wilczyca na rzece Bełdówka: powierzchnia zalewu – 56 ha, pojemność zbiornika 896 tys. m³. Planowany koszt budowy zbiornika Domaniew (dla cen na poziomie 2005 roku) wynosi 866 tys. zł, planowany koszt budowy zbiornika Wilczyca (dla cen na poziomie 2005 r.) wynosi 5 872 tys. zł.

3) Ochrona przeciwpowodziowa

Zadania krótkoterminowe:

- Bieżąca konserwacja cieków powierzchniowych
- Zlokalizowanie obszarów zagrożonych powodzią w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Zadania długoterminowe:

- Wyłączenie z zainwestowania terenów zagrożonych powodzią.

Ochrona przed powodzią powinna polegać na wyłączeniu z zainwestowania terenów, na których występuje zagrożenie powodzią określonych w studium zagrożenia powodziowego gminy. W celu przeciwdziałania lokalizacji zabudowy na obszarach zagrożonych zalaniem wykorzystane powinny być instrumenty opiniowania i uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego.

Mała retencja służy także celom przeciwpowodziowym. Realizacja obiektów małej retencji powoduje spłaszczenie fali powodziowej oraz osłabia jej siłę.

5.3.3. Powietrze atmosferyczne

Cel systemowy:

Poprawa jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem i niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym

Kierunki działań:

1) Ograniczenie niskiej emisji

Zadania krótkoterminowe:

- Termomodernizacja istniejących budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów
- Edukacja mieszkańców nt. zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów komunalnych w piecach domowych
- Propagowanie i wspieranie działań w kierunku wykorzystywania alternatywnych źródeł energii

Zadania długoterminowe:

- Ograniczanie niskiej emisji
- Gazyfikacja gminy
- Stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów

Ograniczenia niskiej emisji powinno odbywać się poprzez zastępowanie kotłowni opalanych węglem na kotłownie wykorzystujące bardziej ekologiczne nośniki energii (np. kolektory słoneczne), co skutkować będzie zmniejszeniem emisji związków siarki do atmosfery oraz likwidacją odpadu pyłu powstającego podczas spalania węgla. Zmiana nośnika energii pozwoli na ograniczenie zagrożenia ze strony niskiej emisji.

Do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pochodzącego z sektora mieszkalnictwa przyczyni się w znacznym stopniu budowa systemu zaopatrującego mieszkańców gminy w energię ciepłą opartego na wykorzystaniu gazu. Zakłada się, że w przyszłości gmina zostanie zgazyfikowana poprzez wybudowanie stacji redukcyjno-pomiarowej oraz sieci rozdzielczej średniego ciśnienia. Źródłem zasilania w gaz będzie istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia przebiegający przez teren gminy.

Należy również promować działania zmniejszające straty ciepłe w budynkach (izolacja cieplna, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej). Termomodernizacja prowadzona zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej pozwoli na redukcję zużycia energii i ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

2) Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego

Zadania krótkoterminowe:

- Przebudowa drogi gminnej nr 111052E Domaniewek – Idzikowice – Woźniki
- Przebudowa drogi gminnej Zdrzychów – Oleśnica – Madaje Stare nr 111057E, nr 111056E, nr 111058E
- Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do zapisów rozporządzenia o standardach akustycznych dla poszczególnych terenów
- Budowa ekranu akustycznego wzdłuż autostrady A2 na terenie gminy Dalików
- Budowa ścieżek rowerowych

Zadania długoterminowe:

- Rozwój transportu rowerowego
- Wprowadzenie i propagowanie systemu przewozów kombinowanych: rower z innymi środkami lokomocji

Przebudowa i modernizacja dróg pozwoli na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń atmosferycznych oraz hałasu do środowiska powstających w wyniku eksploatacji pojazdów na drogach w złym stanie technicznym.

Prowadzenie odpowiedniego planowania przestrzennego, mającego na celu minimalizację uciążliwości związanych przede wszystkim z hałasem komunikacyjnym pozwoli na rozdział funkcji terenu pod kątem wymogów normatywnych, co będzie skutkowało ograniczeniem negatywnego wpływu hałasu na środowisko i zdrowie ludzi.

Według informacji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi decyzją nr 4/04 z dn. 28.01.2004 r. Wojewoda Łódzki nałożył na zarządcę autostrady A2 obowiązek sporządzenia analizy porealizacyjnej obejmującej m.in. wykonanie pomiarów hałasu drogowego. Wyniki analizy porealizacyjnej wykazały konieczność doprojektowania ekranu akustycznego dla odcinka autostrady przebiegającego przez teren gminy Dalików w orientacyjnym km 328+350 po lewej stronie drogi. Przewidywane wymiary ekranu to długość 215 mb, wysokość 4,5 metra oraz powierzchnia 967,5 m². Ekran zostanie wykonany w 2011 r.

Podjęcie działań w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko dróg biegnących przez teren gminy, powinno dotyczyć również:

- intensyfikacji transportu rowerowego – budowa infrastruktury sieci ścieżek rowerowych,
- propagowania systemu przewozów kombinowanych: rower z innymi środkami lokomocji,
- promocji transportu publicznego oraz podniesienia standardu świadczonych usług.

3) Ochrona przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym

Zadania krótkoterminowe:

- Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego;
- Właściwe lokalizowanie inwestycji związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym - uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego uwarunkowań związanych z oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, w tym głównie konieczności ograniczenia zabudowy w rejonie ich źródeł.

Zadania długoterminowe:

- Zlokalizowanie obszarów narażonych na ekspozycję niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym;
- Aktualizacja rejestru terenów zagrożonych niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Brak powszechnych pomiarów pól elektromagnetycznych (maszty i stacje przekaźnikowe telekomunikacyjne, stacje radarowe, linie wysokiego napięcia) oraz dokładnej inwentaryzacji znaczących jego źródeł uniemożliwia dokładne określenie stopnia zagrożenia i sposobu ograniczenia uciążliwości.

Ochrona ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych powinna polegać na właściwej lokalizacji obiektów, które mogą emitować pole elektromagnetyczne, czyli uwzględniania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gmin.

5.3.4. Powierzchnia terenu oraz środowisko glebowe

Cel systemowy

Ochrona środowiska glebowego oraz złóż surowców

Kierunki działań:

1) Zapobieganie degradacji gleb

Zadania krótkoterminowe:

- Upowszechnianie wśród rolników zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej
- Zabezpieczenie terenów narażonych na erozję poprzez wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń
- Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw
- Prowadzenie okresowych badań jakości gleby

Zadania długoterminowe:

- Rekultywacja terenów zanieczyszczonych
- Zachowanie standardów jakości gleb

Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia związane z wdrażaniem i upowszechnianiem Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR). Konieczna jest bowiem właściwa edukacja w zakresie prowadzonych prac agrotechnicznych, zapobiegających degradacji rolniczej gleb (np. wapnowanie zakwaszonej gleby, przestrzeganie dawek stosowanych nawozów oraz środków ochrony roślin, poprzeczno stokowy układ działek i pól, dobór roślin i płodozmiany przeciwerozyjne, fitomelioracje przeciwdziałające splywom powierzchniowym). Działania te przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegają ich degradacji. Właściwe postępowanie z środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli również ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogenych do wód podziemnych i powierzchniowych, co jest szczególnie ważne w przypadku zbiorników wodnych, ponieważ powoduje ich eutrofizację.

Wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych wpłynie korzystnie na zapobieganie erozji gleb na terenach rolniczych.

Rozpowszechnione w polskim społeczeństwie wypalanie traw przyczynia się do degradacji właściwości gleby oraz fauny glebowej.

Na terenach zurbanizowanych gleby ulegają silnym przekształceniom łącznie z zanieczyszczeniem chemicznym. Należy dążyć do rozpoznania występowania przekroczenia dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających w glebach oraz zapewnienia dotrzymania obowiązujących standardów jakości gleb.

2) Zapobieganie degradacji zasobów złóż mineralnych

Zadania krótkoterminowe:

- Rozpoznanie nielegalnego wydobycia kopalin
- Rekultywacja zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych

Zadania długoterminowe:

- Likwidacja nielegalnego wydobycia kopalin
- Dalsza rekultywacja zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych

Obszary i tereny górnicze nieeksploatowane powinny zostać poddane rekultywacji. Za główny kierunek rekultywacji przyjęto kierunek rolniczo-leśny. Dopuszczalny jest również inny kierunek

rekultywacji w przypadku, gdy warunki naturalne oraz stan istniejący nieeksploatowanego złoża zaliczają dany obszar do innej formy zagospodarowania, np. wodno-leśnego.

Na terenie gminy surowce czwartorzędowe mogą być lokalnie eksploatowane na potrzeby mieszkańców. Wydobycie na tak niewielką skalę ma niewielki negatywny wpływ na środowisko. Jednak ze względu na wymóg posiadania odpowiednich zezwoleń na wydobycie surowców mineralnych należy zapobiegać, aby takie lokalne wydobycie nie przekształciło się w nielegalną eksploatację na większą skalę. Tereny poeksploatacyjne powinny zostać zrehabilitowane.

5.3.5. Edukacja

Cel systemowy:

Edukacja ekologiczna społeczeństwa

Kierunek działań:

1) Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Zadania krótko- i długoterminowe:

- Utrzymanie istniejących i wprowadzanie nowych programów edukacji ekologicznej i organizowanie konkursów o tematyce ekologicznej w szkołach
- Stworzenie powszechnego dostępu do informacji o środowisku
- Wyznaczenie i organizacja ścieżek edukacji ekologicznej
- Promocja walorów środowiskowych gminy
- Szkolenie zawodowe nauczycieli i pracowników administracji samorządowej w zakresie ochrony środowiska
- Akcje ekologiczne (np. „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”, „Dzień Ochrony Środowiska”)
- Wspieranie programów i ekologicznych przedsięwzięć szkół i przedszkoli np. poprzez wyposażenie ich w niezbędne pomoce naukowe wykorzystywane przy realizacji tych działań

Niezbędnym warunkiem realizacji celów w zakresie ochrony i poprawy jakości środowiska oraz racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych jest dobrze zorganizowany system edukacji ekologicznej. Konieczna jest jak najbardziej wszechstronna edukacja ekologiczna skierowana do: dzieci oraz osób dorosłych i różnych grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki, przedsiębiorców). Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży jest ważnym zadaniem realizowanym w formalnym systemie kształcenia obejmującym wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe. System kształcenia uczniów powinien być nastawiony na wykształcenie u nich umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej oraz zwrócenie uwagi na najistotniejsze w gminie problemy związane z ochroną środowiska. Dzieci oraz młodzież szkolna powinny brać udział w akcjach ekologicznych typu „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”, czy „Dzień ochrony Środowiska”.

Najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na jego stan. Edukacja społeczeństwa powinna pomóc w ukształtowaniu właściwego stosunku do otaczającego środowiska naturalnego, doprowadzić do jego większego poszanowania i zachęcić do prowadzenia zdrowego trybu życia.

Należy również podjąć działania na rzecz sprawnego pozyskiwania i dystrybucji informacji o środowisku poprzez tworzenie rejestrów informacji środowiskowych. Udostępnianie informacji będzie pomocne przy stymulowaniu proekologicznych zachowań społeczności lokalnej.

Tabela 26. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2010-2013 w zakresie "Zasoby przyrody

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2010	2011	2012	2013		
Ochrona i wzrost bioróżnorodności									
Rozwój systemu ochrony przyrody	Ustanowienie projektowanego Puczniewsko – Grotnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (K)	Wojewódzki Konserwator Przyrody RDOŚ w Łodzi	b.d.	wkład rzeczowy jednostek odpowiedzialnych				środki własne jednostek odpowiedzialnych	powierzchnia obszarów chronionych
	Rozpoznanie wartościowych obiektów przyrodniczych w celu ustanowienia nowych obiektów cennych przyrodniczo, w tym pomników przyrody i użytków ekologicznych (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy	liczba ustanowionych form ochrony przyrody
Ochrona i kształtowanie bioróżnorodności miasta	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego aspektów ochrony środowiska i przyrody (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy	odpowiednie zapisy w MPZP
	Realizacja Planów Ochrony Przyrody na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo (K)	gmina Dalików Wojewódzki Konserwator Przyrody RDOŚ w Łodzi	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy jednostek odpowiedzialnych				środki własne jednostek odpowiedzialnych	stan zdrowotny kompleksów objętych ochroną
Zrównoważone użytkowanie kompleksów leśnych	Inwentaryzacja przyrodnicza terenów wartościowych przyrodniczo (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy	dokumentacja po inwentaryzacji
	Wprowadzanie zadzewień i zakrzewień śródpolnych (W)	gmina Dalików właściciele gruntów	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy podmiotów odpowiedzialnych				środki własne podmiotów odpowiedzialnych; FOGR	liczba nasadzeń, powierzchnia nasadzeń
Zrównoważone użytkowanie kompleksów leśnych	Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z uproszczonym planem urządzania lasu (W)	gmina Dalików Nadleśnictwo Poddębice	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy jednostek odpowiedzialnych				środki własne jednostek odpowiedzialnych; Fundusz Leśny	stan zdrowotny kompleksów leśnych
	Edukacja ekologiczna wśród właścicieli lasów prywatnych w celu prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej (W)	gmina Dalików Nadleśnictwo Poddębice	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy jednostek odpowiedzialnych				środki własne jednostek odpowiedzialnych; Fundusz Leśny	stan zdrowotny kompleksów leśnych

Tabela 27. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2010-2013 w zakresie "Zasoby wodne"

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN			Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania	
				2010	2011	2012			2013
Poprawa jakości wód powierzchniowych i minimalizacja zagrożeń dla i jakości zasobów wód podziemnych. Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia	Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – Etap I (W)	gmina Dalików	2008-2010	89 135	-	-	liczba wybudowanych indywidualnych oczyszczalni ścieków	
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – Etap II (W)	gmina Dalików	2010-2013	30 000	20 000	400 000	liczba wybudowanych indywidualnych oczyszczalni ścieków	
		Budowa zbiorowej oczyszczalni ścieków w Dalikowie, kanalizacji oraz wymiana azbestowej sieci wododagowej (W)	gmina Dalików	2007-2013	50 000	100 000	100 000	b.d.	
		Budowa oczyszczalni wraz z kanalizacją w miejscowości Domaniew (W)	gmina Dalików	2008-2012	20 000	40 000	70 000	liczba wybudowanych indywidualnych oczyszczalni ścieków	
		Prowadzenie rejestru przydomowych oczyszczalni ścieków (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy gminy			istnienie aktualnego rejestru
		Prowadzenie rejestru zbiorników bezodpływowych (szamb) (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy gminy			istnienie aktualnego rejestru
		Kontrola stanu technicznego (szczelności) szamb i umów na opróżnianie szamb (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy gminy			liczba kontroli; liczba i rodzaj stwierdzonych naruszeń
		Inwentaryzacja dzikich składowisk odpadów komunalnych (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy gminy			istnienie aktualnego rejestru
		Kontrola i nadzór ujęć wód podziemnych na terenie gminy (K)	gmina Dalików WTOS Łódź WSSE Łódź	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy jednostek odpowiedzialnych			liczba kontroli; liczba i rodzaj stwierdzonych naruszeń

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN			Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2010	2011	2012		
Poprawa jakości wód powierzchniowych i minimalizacja zagrożeń dla i jakości zasobów wód podziemnych. Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia								
Regionalna gospodarka zasobami wodnymi	Edukacja rolników nt. optymalizacji stosowania nawozów oraz właściwego przechowywania nawozów naturalnych (K)	gmina Dalików Ośrodek Doradztwa Rolniczego	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy gminy i ODR		środki własne gminy środki własne ODR	liczba przeskolonych rolników
	Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Zdrzychów (W)	gmina Dalików	2007-2011	10 000	1 290 000	-	środki własne oraz środki UE (PROW 2007-2013)	jakość wody pitnej
	Przebudowa i rozbudowa stacji wodociągowej na stację podnoszenia ciśnienia wraz z urządzeniami towarzyszącymi w miejscowości Gajówka (W)	gmina Dalików	2008-2012	5 000	-	543 000	środki własne oraz środki UE (PROW 2007-2013)	długość sieci wodociągowej
	Rozbudowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Wilków (W)	gmina Dalików	2009-2010	130 000	-	-	środki własne	długość sieci wodociągowej
Ochrona przeciwpowodziowa	Realizacja Wojewódzkiego Programu Małej Retencji (budowa zbiornika w miejscowości Domaniew) (K)	WZMIUW w Łodzi, gmina Dalików	2010-2013		b. d.		PROW, WFOŚiGW	powierzchnia zbiornika
	Bieżąca konserwacja cieków powierzchniowych (K)	WZMIUW w Łodzi zarządcy dróg gmina Dalików	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy jednostek odpowiedzialnych		środki własne jednostek odpowiedzialnych;	stan techniczny cieków
	Zlokalizowanie obszarów zagrożonych powodzią w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy gminy		środki własne gminy	odpowiednie zapisy w MPZP

Tabela 28. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2010-2013 w zakresie "Powietrze atmosferyczne"

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN			Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2010	2011	2012		
Poprawa jakości powietrza atmosferycznego. Ochrona przed hałasem i niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym								
Ograniczenie niskiej emisji	Termomodernizacja istniejących budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów (K)	gmina Dalików mieszkancy zarządcy budynków	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy podmiotów odpowiedzialnych		środki własne podmiotów odpowiedzialnych Fundusz Termomodernizacyjny	liczba zmodernizowanych budynków
	Edukacja mieszkańców nt. zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych (K)	gmina Dalików jednostki oświatowe	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy jednostek odpowiedzialnych			środki własne jednostek odpowiedzialnych	liczba przeprowadzonych kampanii, liczba mieszkańców objętych kampanią
	Propagowanie i wspieranie działań w kierunku wykorzystania alternatywnych źródeł (energia geotermalna, energia słoneczna, biomasa) (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy			środki własne gminy	liczba przeprowadzonych kampanii, liczba mieszkańców objętych kampanią
	Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego (W)	Przebudowa drogi gminnej nr 111052 E Domaniewek – Idzikowice – Wozniki (W)	gmina Dalików	2009-2011	30 000	1 550 000	-	środki własne gminy
	Przebudowa drogi gminnej Zdrzychów – Oleśnica – Madaje Stare nr 111057 E, nr 111056 E, nr 111058 E (W)	gmina Dalików	2009-2012	300 000	100 000	100 000	środki własne gminy	długość wybudowanych dróg
	Budowa ekranu akustycznego wzdłuż autostrady A2 na terenie gminy Dalików (K)	GDDKIA	2011	-	b.d.	-	środki własne GDDKIA	długość ekranów akustycznych na terenie gminy
	Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do zapisów rozporządzenia o standardach akustycznych dla poszczególnych terenów (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy			środki własne gminy	odpowiednie zapisy w MPZP
	Budowa ścieżek rowerowych (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy			środki własne gminy	długość wybudowanych ścieżek rowerowych
Ochrona przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym (W)	Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy			środki własne gminy	istnienie aktualnego rejestru źródeł promieniowania elektromagnetycznego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DALIKÓW NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2017

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2010	2011	2012	2013		
	Właściwe lokalizowanie inwestycji związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym - uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe		wkład rzeczowy gminy		środki własne gminy	odpowiednie zapisy w MPZP	

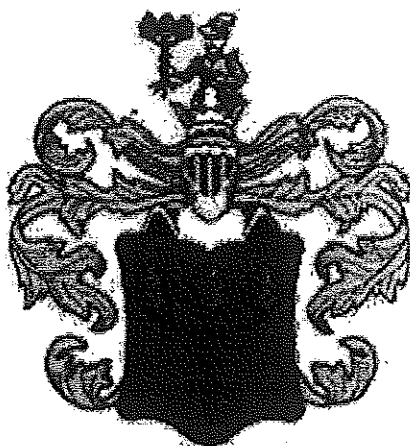
Tabela 29. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2010-2013 w zakresie "Powierzchnia terenu i środowisko glebowe"

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN			Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania
				2010	2011	2012		
Ochrona środowiska glebowego oraz złóż surowców								
Zapobieganie degradacji gleb	Upowszechnianie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (K)	gmina Dalików Ośrodek Doradztwa Rolniczego	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy i ODR			środki własne gminy i ODR	liczba rozpropagowanych KDRP; liczba przeszkolonych rolników
	Zabezpieczenie terenów narażonych na erozję poprzez wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń (K)	gmina Dalików rolnicy	zadanie ciągłe	b.d.			środki własne, FOGR	liczba nowych nasadzeń
	Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania traw (K)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy			środki własne gminy	liczba przeszkolonych osób; liczba przeprowadzonych ulotek informacyjnych
	Prowadzenie okresowych badań jakości gleby (K)	starostwo powiatowe	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy			środki własne gminy	wyniki badań gleb
Zapobieganie degradacji zasobów złóż mineralnych	Rozpoznanie nielegalnego wydobycia kopalin (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy			środki własne gminy	istnienie rejestru miejsc nielegalnego wydobycia kopalin
	Rekultywacja zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych (K)	właściciele gruntów gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy podmiotów odpowiedzialnych			środki własne podmiotów odpowiedzialnych	powierzchnia zrehabilitowanych terenów

Tabela 30. Harmonogram realizacji przedsięwzięć na lata 2010-2013 w zakresie "Edukacja ekologiczna"

Kierunki działań	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w PLN				Źródła finansowania	Wskaźniki monitorowania			
				2010	2011	2012	2013					
Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Utrzymanie istniejących i wprowadzanie nowych programów edukacji ekologicznej i organizowanie konkursów o tematyce ekologicznej w szkołach (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy	istnienie programu edukacji ekologicznej; liczba konkursów szkolnych o tematyce ekologicznej organizowanych w ciągu roku			
				gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy		
				gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy		
				gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy		
				gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy		
				gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy		
				gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy		
				gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy		
				gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy		
				gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy		
	Szkolenia zawodowe nauczycieli i pracowników administracji samorządowej w zakresie ochrony środowiska (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy	liczba zorganizowanych szkoleń i uczestniczących w szkoleniach i kursach			
	Akcje ekologiczne (np. „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”, „Dzień Ochrony Środowiska”) (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy	liczba zorganizowanych akcji			
	Wspieranie programów i ekologicznych przedsięwzięć szkół i przedszkoli np. poprzez wyposażenie ich w niezbędne pomoce naukowe wykorzystywane przy realizacji tych działań (W)	gmina Dalików	zadanie ciągłe	wkład rzeczowy gminy				środki własne gminy	ilość pomocy naukowych			

Wójt Gminy Dalików

**Plan Gospodarki Odpadami
dla Gminy Dalików
na lata 2010 – 2013 z perspektywą
do roku 2017**

Naczelnik Wydziału Rolnictwa,
Leśnictwa i Ochrony Środowiska
Agnieszka Gostawska
Agnieszka Gostawska

Dalików, 2010 r.

4.2. Założone cele gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Dalików

Cele gospodarki odpadami określone w niniejszym planie gospodarki odpadami wynikają bezpośrednio z dwóch najistotniejszych aktów prawnych regulujących kwestię gospodarki odpadami tj.

- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. 2007 nr 39 poz. 251 z późn. zm.), określającej obowiązki, które powinny realizować jednostki samorządu terytorialnego (rozdział 3a)
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.), opisującej mechanizmy zapewniające prawidłową realizację zadań służących wypełnianiu celów nałożonych przepisami prawa unijnego i krajowego, oraz z zapisów przyjętych w krajowej i regionalnej strategii w kwestii odpadów (uwzględniającej specyficzne warunki geograficzne, gospodarcze, społeczne oraz prawno-administracyjne obszaru) tj.

Zadania powierzone samorządom terytorialnym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. 2007 nr 39 poz. 251 z późn. zm.) obejmują:

1. zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych,
2. zapewnienie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, aby było możliwe ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, wydzielenie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych oraz osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
3. zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców,
4. zapewnienie warunków ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Dwa pierwsze obowiązki dotyczą systemu zbierania, kolejne - funkcjonowania instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Docelowo, z uwagi na przyjęty w gminie Dalików model gospodarki odpadami komunalnymi, oparty na zawieraniu umów pomiędzy właścicielami nieruchomości, a podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, realizacja zadań wynikających z ww. przepisów będzie należeć do przedsiębiorców działających w branży gospodarki odpadami.

Rola gminy w takim modelu jest ograniczona do wykorzystania uprawnień administracyjnych i kontrolnych, określonych w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.) oraz stworzenia ram prawnych i organizacyjnych całego systemu, tj. opracowania niniejszego dokumentu oraz „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Dalików”.

Biorąc pod uwagę powyższe wymogi formalne, założenia planu krajowego oraz planów regionalnych (wojewódzkiego i powiatowego) określono cel nadrzędny „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017”, którym jest:

„Stworzenie sprawnego systemu gospodarki odpadami obejmującego wszystkich mieszkańców gminy”

Realizacja celu nadrzędnego wymaga sformułowania celów szczegółowych, z których w dalszej kolejności wynikają konkretne działania realizacyjne.

Założone cele na lata 2010-2013 dla odpadów komunalnych:

1. rozwój systemu zarządzania gospodarką odpadami komunalnymi w gminie,
2. wzrost świadomości mieszkańców gminy w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi,
3. objęcie 100% mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych,
4. intensyfikacja rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych z wydzieleniem frakcji:
  - opakowaniowych surowców wtórnych (papieru i tektury, szkła, tworzyw sztucznych, metali),
  - odpadów niebezpiecznych,
  - odpadów wielkogabarytowych,
  - odpadów budowlanych i remontowych,
  - odpadów urządzeń elektrycznych i elektronicznych,
  - odpadów biodegradowalnych,
5. ograniczanie masy odpadów komunalnych unieszkodliwianych poprzez składowanie,
6. preferowanie kompostowania odpadów organicznych we własnym zakresie przez mieszkańców,
7. dalsza likwidacja nowo powstających miejsc nielegalnego składowania odpadów,
8. osiągnięcie poziomu redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji trafiających na składowiska odpadów określonego w art. 16 a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. 2007 r. Nr 39 poz. 251 z późn. zm.) tj. do dnia 31 grudnia 2010 – ograniczyć masę składowanych odpadów biodegradowalnych do 75% masy odpadów biodegradowalnych wytwarzanych w 1995 r.

Założone cele na lata 2014-2017 dla odpadów komunalnych:

1. wzrost świadomości mieszkańców gminy w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi,
2. stałe doskonalenie systemu zbiórki odpadów komunalnych zmieszanych i zbieranych selektywnie,
3. ograniczanie masy odpadów komunalnych unieszkodliwianych poprzez składowanie do max. 85% masy odpadów wytworzonych w 2014 r.,
4. osiągnięcie poziomu redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji trafiających na składowiska odpadów określonego w art. 16 a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. 2007 r. Nr 39 poz. 251 z późn. zm.) tj. do dnia 31 grudnia 2013 – ograniczyć masę składowanych odpadów biodegradowalnych do 50% masy odpadów biodegradowalnych wytwarzanych w 1995 r.

4.3. Przyjęty system zagospodarowania odpadów komunalnych

Ramy systemu zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie gminy Dalików wyznaczają trzy podstawowe akty prawne w tym zakresie tj.:

1. ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.),
2. „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dalików” (przyjęty Uchwałą Nr 249/10 Rady Gminy Dalików w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dalików).

Najistotniejszym aktem prawnym w zakresie gospodarki odpadami, na terenie gminy, jest „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dalików”, będący głównym obok planu gospodarki odpadami instrumentem racjonalnego zarządzania systemem.

Sam system gospodarki odpadami składa się z następujących elementów:

- wytwórców odpadów (właścicieli nieruchomości),
- podmiotów odbierających odpady komunalne (zmieszane i selektywnie zbierane),
- obiektów i instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,

- jednostek i instytucji nadzorujących system.

Funkcjonujący na terenie Gminy Dalików system jest modelem powszechnie występującym na terenie kraju. W praktyce system organizowany jest przez podmioty (przedsiębiorstwa), prowadzące działalność w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych. W takim systemie rola gminy jest ograniczona do tworzenia warunków umożliwiających podmiotom prawidłowe wykonywanie tego zadania, a przede wszystkim opracowanie ram prawnych systemu zbiórki odpadów komunalnych.

Kolejne etapy zagospodarowania odpadów komunalnych tj. odzysk i unieszkodliwianie wymagają poza samorządem terytorialnym udziału organów wyższego szczebla administracji państwowej, w tym przede wszystkim zarządu województwa łódzkiego, odpowiedzialnego za wyznaczenie regionów gospodarki odpadami komunalnymi.

Docelowo gmina Dalików będzie wchodzić w skład ZZO Krzyżanówek gm. Krzyżanów obejmującego cały powiat kutnowski, powiat łęczycki bez gminy Piątek, miasto Uniejów, miasto i gminę Poddębice, gm. Wartkowice i Dalików, gm. Lubień Kujawski oraz gminę Chodów. Wytwarzane w tym regionie odpady będą kierowane do instalacji w miejscowościach Krzyżanówek, Żychlin, Krośniewice, Borek. Planowane jest stworzenie ZZO wyposażonego w sortownię, instalacje do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji, stanowisko do demontażu odpadów wielkogabarytowych, instalację rozdrabniania gruzu budowlanego, pomieszczenia magazynowe) oraz rozbudowa składowiska odpadów dla Zakładu Zagospodarowania Odpadów

Niezależnie od osiągniętych efektów koncepcji Zakładu Zagospodarowania Odpadów, plan krajowy oraz plan województwa łódzkiego nie wprowadzają w tym zakresie istotnych zmian. W dalszym ciągu za cel priorytetowy uznano organizowanie systemu zagospodarowania odpadów w oparciu o rozwiązania ponadgminne.

Wobec powyższego niniejszy plan zakłada kontynuację dążenia do powstania „ZZO Krzyżanówek” oraz optymalizację i rozbudowę obecnego systemu w zakresie:

- zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych,
- selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- ograniczenia ilości składowanych odpadów biodegradowalnych.

4.4. System zbierania i transportu odpadów komunalnych zmieszanych

Obowiązek przekazywania odpadów komunalnych podmiotom zajmujących się ich odbieraniem został ustalony w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.).

Zgodnie z jej zapisami każdy właściciel nieruchomości tj. także współwłaściciel, użytkownik wieczysty oraz jednostka organizacyjna i osoba posiadające nieruchomość w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością, jest zobowiązany do wyposażenia jej w urządzenia służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymania tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym. Zgromadzone na terenie nieruchomości odpady komunalne właściciel nieruchomości jest obowiązany przekazać na zasadzie umowy „korzystania z usług” podmiotowi posiadającemu odpowiednie zezwolenie w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

Szczegółowe zasady zbiórki odpadów komunalnych w gminie Dalików tj. rodzaj stosowanych urządzeń do zbiórki odpadów oraz częstotliwość ich odbioru, określa „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Dalików”.

Aktualnie system zbiórki zmieszanych odpadów komunalnych na terenie gminy prowadzony jest przez dwa przedsiębiorstwa Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „JUKO” oraz „Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach”. Prowadzenie zbiórki odpadów przez więcej niż jedno przedsiębiorstwo, jest gwarancją wzrostu standardu świadczonych usług ze względu na konkurencję na rynku odpadów.

Wszystkie zmieszane odpady komunalne bezpośrednio po zebraniu odpowiedniej ilości transportowane są do miejsc unieszkodliwiania tj. na składowisko odpadów wchodzące w skład ZZO Krzyżanówek. Nie wprowadza się zmian w systemie w zakresie sposobu

prowadzenia zbiórki zmieszanych odpadów komunalnych. W tym obszarze systemu nie zidentyfikowano nieprawidłowości. Zbiórka zmieszanych odpadów komunalnych będzie rozwijana w oparciu o funkcjonujące obecnie zasady.

Największy problem w systemie stwarza niewywiązywanie się właścicieli nieruchomości z obowiązku usuwania odpadów.

Wobec powyższego priorytetowym zadaniem w planie jest rozbudowa systemu zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych tak, aby do końca 2013 r. z systemu korzystało ok. 100 % mieszkańców gminy.

4.5. System selektywnego zbierania i transportu odpadów

Obowiązek stworzenia systemu selektywnego zbierania odpadów został określony w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. 2007 nr 39 poz. 251 z późn. zm.). Pomimo stworzenia przez samorząd terytorialny warunków formalnych do jego funkcjonowania, jego efektywność nie przynosi spodziewanych efektów.

System selektywnej zbiórki odpadów w pełni organizowany jest przez przedsiębiorstwa zajmujące się odbiorem odpadów komunalnych na terenie gminy. Do świadczenia usługi selektywnej zbiórki odpadów zobowiązują przedsiębiorców uzyskane zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Realizacja selektywnej zbiórki przez właścicieli nieruchomości, która zgodnie z założeniami KPGO 2010 powinna obejmować następujące frakcje odpadów:

- odpady zielone z ogrodów i parków,
- papier i tektura (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.),
- odpady opakowaniowe ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe,
- tworzywa sztuczne i metale,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- przeterminowane leki,
- chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.),
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlano-remontowe,

jest znacznie utrudniona. Wynika to głównie z niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Koniecznością jest, więc stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju selektywnej zbiórki prowadzonej przez przedsiębiorców. W tym celu samorząd gminy powinien wykorzystać uprawnienia administracyjne, określone w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.) oraz doprecyzować ramy prawne i organizacyjne systemu.

Zakłada się, że poszczególne rodzaje odpadów komunalnych będą zbierane w sposób opisany poniżej.

Odpady opakowaniowe

W zabudowie jednorodzinnej odpady opakowaniowe będą zbierane w systemie pojemnikowym/workowym „u źródła”, z podziałem na pięć rodzajów pojemników/worków w odmiennej kolorystyce tj.:

1. kolor niebieski – papier,
2. kolor biały lub czerwony – szkło białe,
3. zielony – szkło kolorowe,
4. żółty lub wykonany z siatki stalowej – z przeznaczeniem na tworzywa sztuczne,
5. srebrzystoszary lub czarny – z przeznaczeniem na metale.

Dodatkowo dopuszcza się możliwość gromadzenia różnych rodzajów odpadów opakowaniowych w jednym worku/pojemniku/kontenerze, w tzw. systemie zbiórki odpadów „suchych”. Ten rodzaj zbiórki wykorzystywany jest przez przedsiębiorstwa, które przekazują

odpady opakowaniowe do sortowni przystosowanych technologicznie do odbioru zmieszanych odpadów opakowaniowych. W takim systemie zbiórki ogranicza się wykorzystanie worków przeznaczonych do gromadzenia odpadów, usprawnia odbiór odpadów oraz gromadzenie na terenie nieruchomości.

Minimalna częstotliwość odbioru selektywnie zebranych odpadów tj. papier i tektura, szkło kolorowe, szkło bezbarwne, tworzywa sztuczne, metale powinna wynosić raz w miesiącu (dopuszcza się zmniejszenie częstotliwości do max. ośmiu tygodni, w przypadku, gdy nie stwierdza się przepełnienia urządzeń do gromadzenia odpadów).

Zakłada się, że zbiórka będzie w całości organizowana przez przedsiębiorstwa zajmujące się odbiorem odpadów.

Odpady biodegradowalne

Odpady biodegradowalne powstające w zabudowie jednorodzinnej powinny być zagospodarowywane przez właścicieli nieruchomości we własnym zakresie poprzez kompostowanie w sposób niepowodujący uciążliwości dla środowiska. W tym celu nieruchomość, której właściciel zadeklaruje takie zagospodarowanie odpadów, wyposaża się w odpowiednie urządzenie przeznaczone do kompostowania odpadów – kompostownik. Urządzenie o pojemności powyżej 10m³ należy usytuować na nieruchomości zgodnie z przepisami budowlanymi tj:

- co najmniej 30 m od okien i drzwi zewnętrznych,
- co najmniej 7,5 m od granicy działki sąsiedniej,
- co najmniej 10 m od linii rozgraniczającej, drogi, lub ciągu pieszego.

W zabudowie wielorodzinnej oraz jednorodzinnej (w przypadku, gdy właściciel nieruchomości nie zagospodarowuje odpadów biodegradowalnych we własnym zakresie) odpady biodegradowalne będą zbierane selektywnie w odrębnych, przeznaczonych jedynie do tego celu urządzeniach (kontenery, pojemniki, worki). Stosowane urządzenia muszą być szczelne, tak, aby nie były źródłem uciążliwości zapachowych oraz nie były ogniskiem nadmiernego rozwoju insektów. Odbiór selektywnie zebranych odpadów biodegradowalnych zapewniają wszyscy przedsiębiorcy zajmujący się odbiorem odpadów komunalnych na terenie gminy.

Odpady biodegradowalne pochodzące z terenów użyteczności publicznej tj. zieleńców, targowisk, cmentarzy itp. będą zbierane selektywnie do odpowiednich urządzeń lub w przypadku braku tych urządzeń, bezpośrednio transportowane do miejsc odzysku i unieszkodliwiania.

Minimalna częstotliwość odbioru selektywnie zebranych odpadów organicznych niezależnie od rodzaju zabudowy powinna wynosić raz na siedem dni (dopuszcza się możliwość zwiększenia częstotliwości do czternastu dni w miesiącach od listopada do lutego).

W związku z zagrożeniem pożarowym należy zakazać spalania suchych odpadów roślinnych poza instalacjami przeznaczonymi do tego celu.

Odpady wielkogabarytowe

Przedsiębiorcy powinni umożliwić właścicielom nieruchomości odbiór odpadów wielkogabarytowych na indywidualne zamówienie takiej usługi.

W celu usprawnienia systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych wprowadza się obowiązek organizacji zbiórki odpadów wielkogabarytowych przez przedsiębiorstwa zajmujące się odbiorem odpadów komunalnych (we własnym zakresie). Zbiórka będzie przeprowadzana przez każde przedsiębiorstwo, działające na terenie gminy, nie rzadziej niż raz w roku. Odpady będą gromadzone w wyznaczonych miejscach wg ustalonego harmonogramu. Każde przedsiębiorstwo będzie zobowiązane odebrać odpady wielkogabarytowe od osoby posiadającej podpisaną z nim umowę na odbiór odpadów komunalnych.

Odpady niebezpieczne

Przeprowadzenie zbiórki odpadów niebezpiecznych „u źródła” jest możliwe jedynie w zabudowie jednorodzinnej. Wprowadza się na czas obowiązywania niniejszego PGO, aby zbiórka odpadów niebezpiecznych prowadzona była dwa razy w roku w systemie objazdowym. Za zbiórkę odpowiedzialne będą wszystkie przedsiębiorstwa, prowadzące działalność na terenie gminy w zakresie odbioru odpadów komunalnych. Podmioty będą zobowiązane do ustalenia miejsc postojowych, z których odbierane będą odpady niebezpieczne wg ustalonego wcześniej i podanego do publicznej wiadomości harmonogramu. Zbiórkę należy przeprowadzać nie rzadziej niż dwa razy w roku. Na czas zbiórki miejsca, z których będą odbierane odpady niebezpieczne pozostawać będą pod stałym nadzorem ww. przedsiębiorstw. Podmioty będą zobowiązane do obioru odpadów niebezpiecznych od mieszkańców lub zarządców nieruchomości, z którymi posiadają podpisaną umowę. Odpady mogą pochodzić tylko z gospodarstw domowych. Systemem objęte będą następujące rodzaje odpadów:

- 20 01 13* rozpuszczalniki,
- 20 01 14* kwasy,
- 20 01 15* alkalie,
- 20 01 17* odczynniki fotograficzne,
- 20 01 19* środki ochrony roślin I i II klas toksyczności (bardzo toksyczne i toksyczne np. herbicydy, insektycydy),
- 20 01 21* lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć,
- 20 01 23* urządzenia zawierające freony,
- 20 01 26* oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25, ,
- 20 01 27* farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczce i żywice zawierające substancje niebezpieczne,
- 20 01 29* detergenty zawierające substancje niebezpieczne,
- 20 01 31* leki cytotoksyczne i cytostatyczne,
- 20 01 33* baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie,
- 20 01 35* zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki,
- 20 01 37* drewno zawierające substancje niebezpieczne,
- 15 01 10* opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności - bardzo toksyczne i toksyczne),
- 15 01 11* opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi.

Przedsiębiorstwa, przeprowadzające zbiórkę objazdową, zapewnią odpowiednie urządzenia do gromadzenia odpadów niebezpiecznych oraz środki transportu, pozwalające na ich bezpieczne dostarczenie do miejsc tymczasowego magazynowania, odzysku lub unieszkodliwiania..

Zakazuje się gromadzenia zużytych baterii w pojemnikach i workach wraz z innymi rodzajami odpadów zgodnie z art. 41 ust 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. 2007 nr 39 poz. 251 z późn. zm.).

Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych

Nie planuje się istotnych zmian w systemie zbiórki odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

W informowaniu o systemie zbierania zużytego sprzętu oraz roli, jaką gospodarstwo domowe spełnia w przyczynianiu się do ponownego użycia i odzysku, w tym recyklingu, zużytego sprzętu największe rolę odgrywają: wprowadzający na rynek sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych, sprzedawcy hurtowi i detaliczni oraz organizacje odzysku.

Istotną rolę z systemie zbiórki tych odpadów będą pełnić publiczne kampanie edukacyjne organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego, o których mowa w art. 58 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. 2005 nr 180 poz. 1495 z późn. zm.)

W systemie należy dążyć do sytuacji, w której większość odpadów tego rodzaju będzie oddawana przy zakupie nowego sprzętu.

Odpady budowlane i poremontowe

Nie planuje się zmiany systemu zbiórki odpadów budowlanych i poremontowych. Z uwagi na nieregularność powstawania tego rodzaju odpadów ich odbiór będzie się odbywał na zasadzie indywidualnego zgłoszenia usługi odpowiedniemu przedsiębiorstwu przez właściciela nieruchomości.

Odpady w postaci zużytych opon

Zużyte opony będą odbierane przez punkty sprzedaży i wymiany opon. Mieszkańcy gminy mogą przy zakupie nowych opon oddać do utylizacji zużyte ogumienie. Nie planuje się udziału gminy w ramach organizacji zbiórki tego rodzaju odpadów.

Odpady w postaci przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po nich

Sposób postępowania z opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin określają przepisy ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z dnia 11 maja 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. nr 63, poz. 638 z późn. zm.), zgodnie, z którymi należy je zwrócić sprzedawcy, u którego zostały zakupione, przy zachowaniu wymagań określonych w ich instrukcjach stosowania tych substancji. Zabronione jest wykorzystywanie opróżnionych opakowań po środkach ochrony roślin do innych celów, w tym traktowanie ich, jako surowców wtórnych.

Przeterminowane środki ochrony roślin oraz dodatkowo opakowania po nich (w przypadku braku dokumentu potwierdzającego ich zakup) mieszkańcy gminy mogą oddawać wraz z innymi odpadami niebezpiecznymi w opisanym wcześniej systemie objazdowego odbioru odpadów niebezpiecznych.

Odpady w postaci olejów odpadowych

Podstawowym sposobem pozbywania się olejów odpadowych wytwarzanych w gospodarstwach domowych (w małych ilościach i dużym rozproszeniu) powinny być punkty wymiany oleju (warsztaty samochodowe, stacje benzynowe), które zapewniają ich zbiórkę oraz odzysk i unieszkodliwianie w ramach świadczonych usług.

Możliwość pozbycia się olejów odpadowych zapewnią również przedsiębiorstwa zajmujące się odbiorem odpadów komunalnych w ramach objazdowego systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych.

4.6. System odzysku odpadów komunalnych

Na terenie gminy nie są zlokalizowane instalacje do odzysku odpadów. Docelowo odpady z terenu gminy Dalików będą poddawane procesom odzysku w instalacjach zlokalizowanych na terenie ZZO Krzyżanówek.

Ważne jest, aby odległość miejsc odzysku odpadów (szczególnie zmieszanych i biodegradowalnych) spełniała kryteria zasady bliskości, określonej w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. 2007 nr 39 poz. 251 z późn. zm.).

4.7. System unieszkodliwiania odpadów komunalnych

W systemie zakłada się unieszkodliwianie poprzez składowanie tej części odpadów komunalnych, której odzyskanie na obecnym etapie jest niemożliwe z przyczyn technicznych i ekonomicznych.

Podobnie jak w przypadku odzysku odpadów gmina Dalików będzie docelowo unieszkodliwiać odpady komunalne w instalacjach zlokalizowanych w ZZO Krzyżanów.

4.8. System zagospodarowania innych odpadów

Odpady w postaci komunalnych osadów ściekowych

W gminie Dalików funkcjonują trzy biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalnych. Powstające w nich osady ściekowe wywożone są do oczyszczalni ścieków położonych poza terenem gminy Dalików. Nie planuje się zmian w systemie zagospodarowania osadów ściekowych.

Odpady zawierające PCB

Wg informacji uzyskanych od Urzędu Gminy na terenie gminy mogą występować produkty zawierające PCB. Wytwórca tych odpadów zobowiązany jest do ich selektywnej zbiórki i przekazania wyspecjalizowanym podmiotom zbierającym tego typu odpady.

Azbest

Według „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”, za zagospodarowanie odpadów zawierających azbest będą w dalszym ciągu odpowiedzialni ich wytwórcy. Odpady będą odbierane z nieruchomości przez wyspecjalizowane firmy posiadające zezwolenie na prowadzenie tego typu działalności. Na czas wprowadzenia zmian legislacyjnych gmina opracuje i wdroży system dofinansowania usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych. System będzie dotyczył jedynie osób fizycznych, które posiadają tytuł prawny do obiektu budowlanego oraz zleciły prace związane z usuwaniem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest uprawnionym podmiotom.

W przypadku wprowadzenia zmian legislacyjnych przyjętych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” system usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości zostanie uproszczony. Zakłada się, że wyroby te będą mogły być usuwane bez konieczności korzystania z usług wyspecjalizowanych firm. Osoby usuwające wyroby zawierające azbest będą musiały zostać odpowiednio przeszkolone i będą musiały dysponować środkami technicznymi eliminującymi narażenie na kontakt z włóknami azbestu. W „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” zaplanowano zwiększenie udziału organów samorządowych w organizacji systemu usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. Ustalono, że gmina powinna zapewnić wywóz odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów lub zapewnić ich dostarczenie do przewoźnego urządzenia do przetwarzania odpadów zawierających azbest. Koszt transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest powinien zostać pokryty ze środków własnych gminy, przy udziale środków właścicieli nieruchomości, dotacji i pożyczek, funduszy ochrony środowiska lub innych źródeł dostępnych dla gminy. Udział środków właścicieli nieruchomości powinien być niewielki, ze względu na fakt, iż koszt nowego pokrycia dachowego czy elewacyjnego nie może być pokryty w ramach wsparcia finansowego z krajowych lub z unijnych funduszy ochrony środowiska.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Odrębne zagadnienie w systemie zagospodarowania odpadów stanowią odpady w postaci pojazdów wycofanych z eksploatacji. Badania wskazują, że 85,3% masy pojazdu wycofanego z eksploatacji stanowią materiały przeznaczone do recyklingu. Elementy pochodzące z demontażu są wykorzystywane, jako części zamienne, lub kierowane do odzysku składników użytecznych. Na terenie gminy nie znajduje się żadna stacja demontażu pojazdów.

5. Zadania strategiczne na terenie gminy Dalików na lata 2010-2017

Poniżej przedstawiono zadania (działania) strategiczne na lata 2010-2017 (obejmujące okres najbliższych 8 lat) dla gminy Dalików, które określono w podziale na:

- działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów oraz,
- działania zmierzające do ograniczenia negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko,
- działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów.
- działania zmierzające do usprawnienia systemu zbiórki odpadów w gminie.

Działania zakwalifikowane do poszczególnych grup wzajemnie się uzupełniają, niejednokrotnie konkretne działanie można zakwalifikować do kilku grup.

5.1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów

Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ograniczania ich ilości koncentrują się głównie wokół szeroko pojętej edukacji mieszkańców gminy w zakresie możliwości ograniczania ilości wytwarzanych odpadów:

- organizacja akcji edukacyjno-informacyjnej skierowanej do dzieci z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi (omówienie zasad funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów, w szczególności zasad selektywnej zbiórki odpadów komunalnych przy współudziale placówek pedagogicznych, przedsiębiorstw odbierających odpady), kontynuacja cyklicznej akcji „Sprzątanie Świata”, opracowanie materiałów nt. systemu zagospodarowania odpadów w gminie dla pedagogów, w formie pozwalającej na przygotowanie lekcji w szkołach, opracowanie i rozpowszechnianie broszur informacyjnych skierowanych do placówek pedagogicznych na temat świadomego kupowania produktów,
- organizacja akcji edukacyjno-informacyjnej skierowanej do osób dorosłych z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi (omówienie zasad funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów, w szczególności zasad selektywnej zbiórki odpadów komunalnych) przy współudziale, przedsiębiorstw odbierających odpady np. rozpowszechnianie folderów/ulotek informacyjnych, informacji medialnych nt. obowiązków właścicieli nieruchomości oraz działającego systemu zbiórki na terenie gminy,
- organizacja bezgotówkowej wymiany produktów („rzecz za rzecz”) lub bezpłatnego rozdawania zbędnych przedmiotów (sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odzieży, książek- wymiana książek w ramach akcji „bookcrossing” www.bookcrossing.pl)
- uwzględnianie w przetargach publicznych zakupów wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów (np. zakup papieru wytworzonego z co najmniej 50% udziałem makulatury).

5.2. Działania zmierzające do ograniczenia negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

Działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko skupiają się głównie wokół organizacji i zarządzania systemem gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze gminy i są to:

- gromadzenie informacji na temat miejsc nielegalnego składowania odpadów (ewidencjonowanie) oraz ich bieżąca likwidacja,
- nakazanie posiadaczowi odpadów usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania w trybie administracyjnym w oparciu o art. 34 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251

- z późn. zm.) lub w przypadku, gdy zastosowanie tego przepisu jest nieuzasadnione przez uprawniony podmiot na koszt gminy,
- kontrolowanie wytwórców (podmioty gospodarcze) odpadów pod kątem właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi,
  - kontrolowanie mieszkańców gminy pod kątem zawarcia przez nich umów na odbiór odpadów.

5.3. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Do działań wspomagających prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów zaliczono głównie wszelkie uprawnienia administracyjne i kontrolne samorządu gminy tj.:

- przeprowadzenie wzmożonych kontroli właścicieli nieruchomości w zakresie przestrzegania wymagań ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.) i obowiązków wynikających z „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Dalików”,
[Kontrole należy przeprowadzić po przeanalizowaniu informacji zebranych od podmiotów świadczących usługi odbioru odpadów, o których mowa w art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.). Kontrole należy poprzedzić akcją informacyjną nt. orientacyjnego terminu inspekcji oraz sankcjach grożących kontrolowanym w przypadku niewywiązywania się z nałożonych obowiązków.
- zobowiązanie przedsiębiorców odbierających odpady do wprowadzenia w dowodach płacenia za usługi, wyraźnego oznaczenia usługi odbioru odpadów z podziałem na usługę odbioru odpadów zmieszanych i selektywnie zebranych,
[Ww. obowiązek należy ustalić w wydanych zezwoleniach na odbiór odpadów na podstawie 9 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.) lub w przypadku wprowadzenia innego rodzaju udokumentowania świadczonych usług w drodze uchwały Rady Gminy na podstawie art. 6 ust. 1a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.)],
- kontrolowanie okresowo przedsiębiorców przez upoważnionych pracowników gminy w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem na odbieranie odpadów komunalnych,
[Kontrole należy przeprowadzać w oparciu o zapisy art. 8b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.)],
- rozwój potencjału technicznego i organizacyjnego służącego zbiorce odpadów,
- kontynuowanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w systemie:
  - „u źródła” w workach przeznaczonych na poszczególne rodzaje odpadów opakowaniowych,
  - „wystawki” odpadów wielkogabarytowych organizowanych dwa razy w roku,
  - punktów zlokalizowanych w aptekach wyposażonych w pojemniki do gromadzenia przeterminowanych lekarstw,do czasu pełnego rozwoju systemu organizowanego przez podmioty odbierające odpady komunalne,

- opracowanie i wdrożenie systemu dofinansowania usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie gminy,
- coroczne ustalanie w drodze uchwały górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi odbierania odpadów komunalnych, stosując niższe stawki, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny,
- zbiórka odpadów niebezpiecznych powiązana z akcjami edukacyjnymi, np. umieszczenie pojemników na zużyte baterie w szkołach, instytucjach publicznych,
- szkolenia dla mieszkańców gminy dotyczące szkodliwości azbestu, oraz bezpiecznych metod jego usuwania i utylizacji
- współpraca z innymi gminami związku gmin Dalików, Pęczniew, Poddębice, Uniejów, Wartkowice, Zadzim w ramach organizacji systemu zbiórki odpadów,

5.4. Działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska

- podjęcie współpracy z przedsiębiorcami odbierającymi odpady w zakresie opracowania systemu zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych, [wspólne ustalenie sposobu zbierania odpadów biodegradowalnych przed uszczegółowieniem zapisów regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dalików, w tym ustalenie ostatecznego terminu wprowadzenia w całej gminie selektywnego odbioru odpadów biodegradowalnych oraz miejsc odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów],
- zobowiązanie przedsiębiorców odbierających odpady komunalne do wprowadzenia zapisów w umowach zawieranych z właścicielami nieruchomości o zasadach i sposobie prowadzenia /lub braku prowadzenia w przypadku zagospodarowania we własnym zakresie/ selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych, [Treść umowy ma umożliwić kontrolę realizacji obowiązku ciążącego na właścicielu nieruchomości. Obowiązek wprowadzenia odpowiednich zapisów w umowach należy ustalić w wydanych zezwoleniach na odbiór odpadów na podstawie art. 9 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.) lub w przypadku wprowadzenia innego rodzaju udokumentowania świadczonych usług w drodze uchwały Rady Gminy na podstawie art. 6 ust. 1a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.). Umowa powinna jednoznacznie określać czy usługa odbioru odpadów obejmuje również odbiór odpadów biodegradowalnych. W przypadku braku odpowiedniego zapisu w umowie właściciel nieruchomości powinien wskazać wyznaczone miejsce/urządzenie na terenie nieruchomości, w którym dokonuje się kompostowania odpadów biodegradowalnych],
- zmiana treści zezwoleń na odbiór odpadów komunalnych w przypadku zaistnienia takiej konieczności,
- wdrożenie przez przedsiębiorstwa systemu selektywnego zbierania odpadów biodegradowalnych,
- kontrola właścicieli nieruchomości oraz podmiotów odbierających odpady w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi ulegającymi biodegradacji,
- organizacja akcji edukacyjno-informacyjnej skierowanej do mieszkańców gminy z zakresu gospodarki odpadami biodegradowalnymi (omówienie zasad funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów biodegradowalnych, w szczególności zasad prawidłowego kompostowania odpadów oraz prowadzenia ich selektywnej zbiórki).

5.5. Działania zmierzające do usprawnienia systemu zbiórki odpadów w gminie

- bieżące udostępnianie informacji z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi mieszkańcom gminy, w tym m. in.:
  - udostępnianie mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o znajdujących się na jej terenie podmiotach zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495 z późn. zm.),
  - wykazu działających przedsiębiorstw zajmujących się odbiorem odpadów,
  - treści regulaminu utrzymania czystości i porządku,
  - harmonogramów odbioru odpadów,
- opracowanie i przedłożenie Radzie Gminy sprawozdania z realizacji niniejszego Planu Gospodarki Odpadami, w terminie dwóch lat od jego uchwalenia,
- opiniowanie projektów Wojewódzkiego oraz Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami,
- wprowadzenie w życie Uchwały w sprawie ustalenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych,
- aktualizacja niniejszego Planu Gospodarki Odpadami w terminie, co najmniej czterech lat od daty jego uchwalenia lub wcześniej w przypadku zaistnienia takiej potrzeby – opracowanie projektu,
- weryfikacja „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dalików” w celu dostosowania do wymagań niniejszego planu w terminie trzech miesięcy od daty jego uchwalenia,
[dodanie zapisów dotyczących systemu zbiórki pozostałych rodzajów odpadów komunalnych w tym niebezpiecznych w systemie objazdowym],
- doskonalenie zawodowe kadry Urzędu Gminy zajmującej się gospodarką odpadami komunalnymi (podnoszenie kwalifikacji pracowników UG Dalików poprzez udział w kursach i szkoleniach z zakresu gospodarki odpadami),
- gromadzenie informacji na temat systemu w tym niezbędnych do oszacowania wskaźników monitorowania niniejszego planu, określonych w rozdziale 9.,
[gromadzenie informacji wymaganych przez zapisy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.)] tj.
  - wykazu umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
  - masy poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
  - sposobów zagospodarowania poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
  - masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowisku odpadów,
  - masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji nieskładowanych na składowiskach odpadów i sposobów lub sposobu ich zagospodarowania,
  - ilości zebranych w imieniu gminy odpadów opakowaniowych przez podmioty świadczące usługę odbioru odpadów komunalnych,

5.6. Plan redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska

Jednym z ważnych celów, jakiemu ma służyć realizacja „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017” jest osiągnięcie poziomów redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, trafiających na składowiska odpadów, określonych w art. 16 a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. 2007 nr 39 poz. 251 z późn. zm.). Ustalone limity zakładają, że:

- do dnia 31 grudnia 2010 – zostanie ograniczona masa składowanych odpadów biodegradowalnych do 75% masy odpadów biodegradowalnych wytwarzanych w 1995 r.,
- do dnia 31 grudnia 2013 – zostanie ograniczona masa składowanych odpadów biodegradowalnych do 50% masy odpadów biodegradowalnych wytwarzanych w 1995 r.,
- do dnia 31 grudnia 2020 – zostanie ograniczona masa składowanych odpadów biodegradowalnych do 30% masy odpadów biodegradowalnych wytwarzanych w 1995 r.

Poniżej przedstawiono sposób rozliczenia ww. obowiązku dla gminy Dalików wg wytycznych opracowanych przez Ministerstwo Środowiska [Wytyczne dotyczące rozliczania obowiązku w zakresie ograniczenia ilości składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (wg stanu prawnego na dzień 15 grudnia 2008r.)].

Etap 1.1. – Obliczanie masy odpadów ulegających biodegradacji wytwarzanej na obszarze rozliczeniowym w 1995 r. ($M_{OUB-1995}$)

Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytwarzana w 1995 r. ($M_{OUB-1995}$), dla analizowanego obszaru obliczeniowego, wynosiła:

$$M_{OUB-1995} = L_w \times W_w = 3965 \times 0,047 = 186,4 \text{ Mg}$$

Objaśnienia:

L_w – liczba mieszkańców wsi w 1995 r., na obszarze rozliczeniowym wg GUS,

W_w – wskaźnik masy komunalnych odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych na wsi w 1995 r. [Mg] wg KPGO 2010.

Etap 1.2. – Obliczanie masy odpadów ulegających biodegradacji (M_{OUB}) dozwolonej do składowania w danym roku

Masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dozwoloną do składowania, dla danego obszaru obliczeniowego, należy wyliczyć według poniższego wzoru:

w latach 2010-2012

$$M_{OUB-2010} = M_{OUB-1995} \times P_{2010} / 100 = 186,4 \times 75 / 100 = 139,8 \text{ Mg}$$

w latach 2013-2019

$$M_{OUB-2013} = M_{OUB-1995} \times P_{2013} / 100 = 186,4 \times 50 / 100 = 93,2 \text{ Mg}$$

w 2020 i latach następnych

$$M_{OUB-2020} = M_{OUB-1995} \times P_{2020} / 100 = 186,4 \times 35 / 100 = 65,24 \text{ Mg}$$

Objaśnienia:

P_{2010} – dopuszczalny poziom składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji w latach 2010 – 2012, odniesiony do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

P_{2013} – dopuszczalny poziom składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji w latach 2013 – 2019, odniesiony do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

P_{2020} – dopuszczalny poziom składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji w 2020 r i latach następnych, odniesiony do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Z powyższych obliczeń wynika, że Gmina Dalików w roku 2010 może składować $M_{OUB-2010} = 139,8$ Mg odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Natomiast pozostała masa tych odpadów musi zostać zagospodarowana w inny sposób niż poprzez składowanie lub ustabilizowana w instalacjach MBP (mechaniczno-biologicznego przekształcania) przed składowaniem.

Etap 2

Razem w 2009 r. z terenu Gminy Dalików zebrano $M_{w-2009} = 774,49$ Mg. Znając powyższe dane oraz przyjmując wskaźniki z Tabela 31. (przyjęte w wytycznych dotyczących rozliczania obowiązku w zakresie ograniczenia ilości składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji) można wyliczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji odebranych z terenu Gminy. Odstępstwo od stosowania wskaźników przyjętych w tabeli jest jedynie możliwe w przypadku posiadania przez Gminę badań składu morfologicznego zbieranych odpadów komunalnych.

Tabela 31 Skład morfologiczny odpadów komunalnych miast i wsi, w % (m/m), udział odpadów ulegających biodegradacji (OUB) w odpadach komunalnych

Lp.	Kategoria główna	Miasta duże	Miasta małe	Wsie
1.	Fracja <10 mm	5,6	10,6	15,4
2.	Fracja 10-20 mm	7,5	10,6	9,2
3.	Organika	24,0	26,9	22,0
4.	Drewno	0,3	1,0	0,9
5.	Papier i tektura	18,5	11,1	6,4
6.	Tworzywa szt.	15,5	11,0	11,9
7.	Szkło	10,7	11,9	14,0
8.	Tekstylia	4,1	3,3	4,0
9.	Metale	2,9	2,1	2,8
10.	Odpady niebezpieczne	0,8	0,5	1,3
11.	Wielomateriałowe	3,7	4,3	3,7
12.	Inertne	2,3	3,1	4,4
13.	Inne kategorie	4,0	3,5	3,9
Razem		100,0	100,0	100,0
Udział OUB		52,5	51,9	42,9
Wskaźniki		$U_m = 0,52$		$U_w = 0,43$

Źródło: wytyczne MŚ (www.mos.gov.pl)

$$M_{OUB-2009} = (M_{w-2009} \times U_w) = 774,49 \times 0,43 = 333,03 \text{ Mg}$$

Objaśnienia:

M_{OUB-t} – masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zebrana z terenu danego obszaru obliczeniowego, w roku t,

M_{w-t} – masa odpadów komunalnych zebranych na obszarze obliczeniowym wsi, w roku t [Mg],

U_w – udział odpadów ulegających biodegradacji w masie zmieszanych odpadów komunalnych dla wsi (Tabela 31),

Z powyższych obliczeń wynika, że na terenie obszaru obliczeniowego w 2009 r. zostało odebranych 333,03 Mg odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Gdyby taką masę odpadów zebrano w 2010 roku, można byłoby obliczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji z redukcji, z której powinna rozliczyć się Gmina Dalików.

$$R_{OUB-t} = M_{OUB-t} - M_{OUB-2010}$$

Objaśnienia:

R_{OUB-t} – minimalna masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zebrana z danego obszaru obliczeniowego, jaką należy przetworzyć w inny sposób niż składowanie, w danym roku rozliczeniowym.

$$R_{OUB-2010} = 333,03 - 139,8 = 193,23 \text{ Mg}$$

Zgodnie z powyższymi obliczeniami Gmina Dalików w 2010 r. powinna odzyskać lub przetworzyć, co najmniej 193,23 Mg odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Przyjmuje się, że odbierający odpady komunalne mają obowiązek wykazać, że dla danego obszaru obliczeniowego, przetworzyli odpady komunalne ulegające biodegradacji w ilości równej lub większej R_{OUB} , przy założeniu, że na tę masę będą się składać odpady o składzie morfologicznym i udziale odpadów ulegających biodegradacji w zebranych strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych przedstawionym w Tabeli 31.

Jednocześnie prognoza wytwarzania odpadów komunalnych (zawarta w rozdziale 3) na terenie Gminy pozwala na obliczenie masy odpadów biodegradowalnych w latach 2010 oraz 2013, jakie należy zagospodarować w sposób inny niż składowanie przy założeniu, że zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych będzie objęte 100 % mieszkańców Gminy. Z uwagi na szacunkowe ilości przewidywanych do wytworzenia ilości odpadów biodegradowalnych uzyskana wartość jest przybliżona.

$$R_{OUB-2010} = (M_{w-2010} \times U_w)] - M_{OUB-2010} = 1029,0 \times 0,43 - 139,8 = 302,65 \text{ Mg}$$

$$R_{OUB-2013} = (M_{w-2013} \times U_w)] - M_{OUB-2013} = 1047,4 \times 0,43 - 93,2 = 357,19 \text{ Mg}$$

W pierwszym etapie wdrażania systemu zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji należy przeprowadzić analizę możliwości wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych na terenie Gminy Dalików. W uzasadnionym przypadku, gdy podmioty odbierające odpady z tamtego terenu stwierdzą, że udział odpadów ulegających biodegradacji w zebranych strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych jest znikomy (np. z uwagi na przydomowe kompostowanie odpadów lub używanie ich do skarmiania zwierząt), możliwe jest odstąpienie od wprowadzenia takiego obowiązku. W tym celu należy jednak przeprowadzić badanie składu morfologicznego zmieszanych odpadów komunalnych. Odpady nieodebrane od właścicieli nieruchomości w wyniku ich kompostowania w przydomowych kompostownikach, spalania w paleniskach domowych oraz wykorzystywania do skarmiania zwierząt, bez potwierdzenia badań składu morfologicznego, nie mogą być zaliczane w poczet redukcji składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji.

Na terenie Gminy proponuje się następujące zasady funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów biodegradowalnych:

1. odpady biodegradowalne powstające w gospodarstwach domowych, w jednorodzinnej zabudowie należy zagospodarowywać we własnym zakresie, poprzez kompostowanie w sposób nie powodujący uciążliwości dla środowiska,
2. nieruchomość, na której zagospodarowuje się odpady biodegradowalne we własnym zakresie należy wyposażyć w odpowiednie urządzenie (kompostownik),
3. odpady biodegradowalne niezagospodarowane przez właścicieli nieruchomości we własnym zakresie należy zbierać selektywnie w worku, pojemniku lub kontenerze w kolorze brązowym i przekazywać przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne w uzgodnionym terminie,
4. odbiór odpadów zapewniają działające na terenie Gminy przedsiębiorstwa zajmujące się odbiorem odpadów komunalnych, które są zobowiązane do odpowiedniego udokumentowania świadczenia takiej usługi,
5. odpady biodegradowalne w pierwszej kolejności powinny zostać poddane odzyskowi, metodą uzależnioną od stopnia czystości oraz dostępnej technologii,

6. odebrane selektywnie odpady biodegradowalne należy odzyskiwać i unieszkodliwiać w instalacjach znajdujących się na terenie wyznaczonego w WPGO 2009 ZZO Krzyżanówek,
7. dopuszcza się wspólne zagospodarowywanie odpadów ulegających biodegradacji typu komunalnego z odpadami biodegradowalnymi z przemysłu i rolnictwa.

6. Harmonogram realizacji przedsięwzięć obejmujący okres 4 lat

W celu spełnienia celów i kierunków działań założonych w niniejszym planie określono zadania przewidziane do realizacji w latach 2010-2013 wraz ze wskazaniem jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań, terminów i kosztów ich realizacji. Harmonogram opracowano na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Gminy Dalików, założeń planów wyższego rzędu (KPGO 2010 oraz WPGO 2008).

Głównym adresatem planowanych przedsięwzięć są organy Gminy Dalików, dla których realizacja dokumentu jest obowiązkowa. Uczestnictwo pozostałych podmiotów i instytucji w realizacji planu ograniczono jedynie do zadań, których realizacja może wymagać współdziałania lub koordynacji ze strony gminy.

Tabela 32 Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji przedsięwzięć obejmujący okres 4 lat (2010-2013 r.)

Lp	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w tys. PLN			Źródła finansowania	
				2010	2011	2012		2013
1	Organizacja akcji edukacyjno-informacyjnej skierowanej do dzieci z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi (omówienie zasad funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów, w szczególności zasad selektywnej zbiórki odpadów komunalnych przy współudziale placówek pedagogicznych, przedsiębiorstw odbierających odpady)	Wójt Gminy, placówki szkolno-pedagogiczne, podmioty odbierające odpady	zadanie ciągłe	3	3	3	3	Środki własne (budżet gminy), środki współuczestników zadania
2	Organizacja akcji edukacyjno-informacyjnej skierowanej do osób dorosłych z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi (omówienie zasad funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów, w szczególności zasad selektywnej zbiórki odpadów komunalnych) przy współudziale, przedsiębiorstw odbierających odpady,	Wójt Gminy, podmioty odbierające odpady	zadanie ciągłe	5	5	5	5	Środki własne (budżet gminy), środki współuczestników zadania
3	Organizacja bezgotówkowej wymiany produktów („rzecz za rzecz”) lub bezpłatnego rozdawania zbędnych przedmiotów (sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odzieży, książek – wymiana książek w ramach akcji „bookcrossing”	Wójt Gminy, placówki szkolno-pedagogiczne	Zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)
4	Uwzględnianie w przetargach publicznych zakupów wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów (np. zakup papieru z co najmniej 50% udziałem makulatury)	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)
5	Gromadzenie informacji na temat miejsc nielegalnego składowania odpadów oraz ich bieżąca likwidacja	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	10	10	10	10	Środki własne (budżet gminy)

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

Lp.	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
				2010	2011	2012	2013	
6	Nakazanie posiadaczom odpadów usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania w trybie administracyjnym	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)
7	Kontrolowanie wytwórców (podmiotów gospodarczych) odpadów pod kątem właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)
8	Kontrolowanie mieszkańców gminy pod kątem zawarcie przez nich umów na odbiór odpadów	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)
9	Przeprowadzenie wzmożonych kontroli właścicieli nieruchomości w zakresie przestrzegania wymagań ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2005 r. nr 236 poz. 2008 z późn. zm.) i obowiązków wynikających z „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Dalików”	Wójt Gminy/Rada Gminy	zadanie ciągłe	x	x		x	Środki własne (budżet gminy)
10	Zobowiązanie przedsiębiorców odbierających odpady do wprowadzenia w dowodach płacenia za usługi, wyraźnego oznaczenia usługi odbioru odpadów z podziałem na usługę odbioru odpadów zmieszanych i selektywnie zebranych	Wójt Gminy/Rada Gminy	2010	x	0	0	0	Środki własne (budżet gminy)
11	Kontrolowanie okresowo przedsiębiorców przez upoważnionych pracowników gminy w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem na odbieranie odpadów komunalnych	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

Lp	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
				2010	2011	2012	2013	
12	Rozwój potencjału technicznego i organizacyjnego służącego zbiórce	podmioty odbierające odpady	zadanie ciągłe	b.d. (koszty zależą od możliwości finansowych podmiotów zbierających odpady z terenu gminy)	x	x	x	Środki własne podmiotów odbierających odpady
13	Kontynuowanie selektywnej zbiórki odpadów	Wójt Gminy/podmioty odbierające odpady	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy), Środki własne podmiotów odbierających odpady
14	Opracowanie i wdrożenie systemu dofinansowania usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie gminy	Wójt Gminy/Rada Gminy	2010-2012	10	10	10	10	Środki własne (budżet gminy),
15	Coroczne ustalanie w drodze uchwały górných stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi odbierania odpadów komunalnych, stosując niższe stawki, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny	Wójt Gminy/Rada Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)
16	Zbiórka odpadów niebezpiecznych powiązana z akcjami edukacyjnymi	Wójt Gminy	2010-2013	3	3	3	3	Środki własne (budżet gminy), WFOŚiGW i NFOŚiGW
17	Szkolenia dla mieszkańców gminy dotyczące usuwania i utylizacji	Wójt Gminy	2010-2013	3,0.	3	3	3	Środki własne (budżet gminy), WFOŚiGW i NFOŚiGW
18	Współpraca z innymi gminami związku gmin Dalików, Pęczniew, Poddębice, Uniejów, Wartkowiec, Zadżim w ramach organizacji systemu zbiórki odpadów	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy), WFOŚiGW i NFOŚiGW

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

Lp.	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
				2010	2011	2012	2013	
19	Podjęcie współpracy z przedsiębiorcami odbierającymi odpady w zakresie opracowania systemu zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych	Wójt Gminy	2010	x.	-	-	-	Środki własne (budżet gminy)
20	Zobowiązanie przedsiębiorców odbierających odpady komunalne do wprowadzenia zapisów w umowach zawieranych z właścicielami nieruchomości o zasadach i sposobie prowadzenia /lub braku prowadzenia w przypadku zagospodarowania we własnym zakresie/ selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych	Wójt Gminy/Rada Gminy	2010	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)
21	Zmiana treści zezwoleń na odbiór odpadów komunalnych w przypadku zaistnienia takiej konieczności	Wójt Gminy	2010	X	-	-	-	Środki własne (budżet gminy)
22	Wdrożenie przez przedsiębiorstwa systemu selektywnego zbierania odpadów biodegradowalnych	podmioty odbierające odpady	2010-2012	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne podmiotów odbierających odpady
23	Kontrola właścicieli nieruchomości oraz podmiotów odbierających odpady w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi ulegającymi biodegradacji	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)
24	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Wójt Gminy	2010-2013	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne (budżet gminy), środki mieszkańców gminy
25	Organizacja akcji edukacyjno-informacyjnej skierowanej do mieszkańców gminy z zakresu gospodarki odpadami biodegradowalnymi	patrz pkt. 1 i 2						
26	Bieżące udostępnianie informacji z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi mieszkańcom gminy	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Dalików na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017

Lp.	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w tys. PLN				Źródła finansowania
				2010	2011	2012	2013	
27	Opracowanie i przedłożenie Radzie Gminy sprawozdania z realizacji niniejszego Planu gospodarki odpadami, w terminie dwóch lat od jego uchwalenia	Wójt Gminy	2012	-	-	5	-	Środki własne (budżet gminy)
28	Opiniowanie projektów wojewódzkiego oraz powiatowego planu gospodarki odpadami	Wójt Gminy	2012	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)
29	Aktualizacja niniejszego planu gospodarki odpadami w terminie, co najmniej czterech lat od daty jego uchwalenia lub wcześniej w przypadku zaistnienia takiej potrzeby – opracowanie projektu* (* w terminie dwóch lat w wyniku wniosków ze sprawozdania z realizacji planu)	Wójt Gminy/Rada Gminy	2013	-	-	-	5	Środki własne (budżet gminy)
30	Weryfikacja „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dalików” w celu dostosowania do wymagań niniejszego planu w terminie trzech miesięcy od daty jego uchwalenia	Wójt Gminy	2010.	x	-	-	-	Środki własne (budżet gminy)
31	Doskonalenie zawodowe kadry Urzędu Gminy zajmującej się gospodarką odpadami komunalnymi	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	b.d.				Środki własne (budżet gminy), WFOŚiGW i INFOŚiGW
32	Gromadzenie informacji na temat systemu zbiórki odpadów w tym niezbędnych do oszacowania wskaźników monitorowania niniejszego planu	Wójt Gminy	zadanie ciągłe	x	x	x	x	Środki własne (budżet gminy)

Źródło: opracowanie własne. „x” oznacza działania realizowane w ramach codziennej pracy Urzędu Gminy Dalików, bez dodatkowych kosztów, przez „b.d.” oznaczono inwestycje, których koszt był niemożliwy do oszacowania